

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
МИНИСТЪР НА
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Относно: защита правото на образование за децата със специални образователни потребности в извънредна ситуация на здравна криза

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВЪЛЧЕВ,

Повод да се обърна към Вас са постъпилите в институцията на омбудсмана жалби от родители и близки на деца със специални образователни потребности (СОП). Трябва да се отбележи, че в писмата си родителите споделят предимно проблеми, които срещат в периода на извънредното положение от финансов и социален характер, но поставят и редица въпроси, свързани с обучението и ресурсното подпомагане на децата.

В жалбите си гражданите пишат, че в ситуацията на извънредни мерки и физическо ограничаване на движението, най-много страдат децата с увреждания, с образователни затруднения и поведенчески проблеми. Голяма част от тези деца са свикнали с ежедневните рутинни занимания, като посещение на социални услуги в общността, рехабилитация и работа с ресурсните учители. Сега обаче те са затворени в домовете си, като това се отразява на тяхното психично състояние и води до регрес в знанията и уменията, които са изградили. В повечето случаи работата с ресурсните учители остава като единствена възможност и алтернатива за децата със СОП. Някои от родителите обаче смятат, че не е създадена достатъчно добра организация на ресурсно подпомагане, като на децата се поставят единствено задачи по електронните пощи. Обръща се внимание на необходимостта от увеличаване на часовете с ресурсните учители, както и осигуряване на по-добра комуникация с родителите.

В една от жалбите се съобщава, че ресурсен учител не разполага със служебен компютър, което го ограничава в онлайн работата с детето.

В повечето от писмата се настоява да бъдат предприети специални мерки за физическата активност на децата на открито, което особено при децата от аутистичния спектър ще помогне за овладяване на агресивни прояви и за намаляване на нервното напрежение. Предлагат се мерки за създаване на „детски зелени коридори“, като в определени часове децата да могат да посещават парковете или детските площадки, при спазване на всички мерки за лична безопасност, което намирам за разумно по отношение на съхраняване на детската психика и здраве.

Въпросите, поставени от гражданите, както и трайният ангажимент, който имам като омбудсман за защита на правата на децата, особено на тези в уязвима ситуация, ми дават основание да се обърна към Вас с конкретни въпроси, свързани с децата със СОП:

- Каква организация е създадена от Министерството на образованието и науката при ситуация на извънредно положение за осигуряване на равнопоставените възможности за децата със СОП да получат качествена ресурсна подкрепа за приобщаващо образование?
- Как е адаптирана дейността за образование и работа с децата със СОП в домашни условия?
- Технически осигурени ли са ресурсните учители за адекватна и пълноценна работа с децата и какви платформи използват за работа с децата?
- Какъв процент от децата са обхванати от онлайн-ресурсно подпомагане и има ли нови форми, въведени за работа с тях в периода на здравната криза?
- Как се работи с деца със СОП, които нямат достъп до техническо средство в дома си или интернет?
- Има ли възможност за увеличение на часовете за ресурсно подпомагане, което в някаква степен да помогне за компенсиране на обичайните активности на децата със СОП?
- Как се проучва мнението на родителите на деца със СОП и как то се отчита при планиране на допълнителните учебни ресурси?
- Какви възможности има за работа с деца със СОП, които са в предучилищно образование и има ли адаптирани указания за тях?

Като обществен защитник смятам, че в подобен момент на криза трябва да държим под особено внимание правата и интересите на децата от уязвимите групи, да не се допуска децата да регресират в своето развитие. Това налага извършване в спешен порядък на анализ на рисковете за децата със СОП и планиране на специални мерки за грижа, както и включване на още ресурси за подкрепа.

Децата с увреждания винаги са били по-уязвими по отношение на насилието в неговите различни форми и проявления, като сега в условия на безпрецедентна криза може да се увеличи риска от това. По-активната работа с децата със СОП безспорно може да роди нови възможности, като се работи още по-устойчиво с родителите и се преценят и домашните ресурси, които преди не са били толкова видими. Вярвам, че в такива случаи могат да бъдат предвидени и конкретни мерки за осигуряване на психологическа подкрепа на родителите,

както и в бърз порядък да се поставят и разгледат проблемите им от социален и икономически характер. Може би сега кризата ще даде нови решения и ще се планират и интегрирани мерки за подкрепа на децата и семействата, които се предприемат от различните органи за закрила и се положат усилия да се преодолее нагласата всеки сектор да работи самостоятелно. Това е особено важно при нарастващ риск от допълнителни негативни последствия от ситуацията за децата със СОП и техните семейства.

В тази ситуация е много важно да се чуе и гласа на децата и той да се отчете при вземане на всяко едно решение, което ги засяга.

Убедена съм, че в тази извънредна ситуация, която застрашава правата на децата, които сега са особено уязвими и „скрити“ от общественото и политическо внимание, ще планирате специални мерки, които са пропорционални на рисковете за децата със СОП.

Във връзка с поставените от гражданите въпроси, както и тези, изведени от мен, след оценка на ситуацията, на основание чл. 19, ал. 1, т. 4 и т. 9 от Закона за омбудсмана се обръщам към Вас с препоръка да ме информирате за Вашето становище и предприети действия.

С уважение,

**ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**